

RG-93.001 Finding Aid

Operacijska zona Jadransko Primorje (SI AS 1760): Operationszone Adriatisches Küstenland (OZAK), 1943-1945

SI AS 1760

Višji vodja SS in policije v Operacijski coni
Jadransko primorje
(1943 – 1945)

SLOVENSKO PRIMORJE (O. Z. A. K.)

POLICIJA - VOJSKA

1.

- A. Der Höhere SS und Polizeiführer i.d. O.Z.A.K.
- B. Der Befehlshaber der Sipo und S.D. i.d. O.Z.A.K. - Triest
- B-I. Der Führer d. Aussenkommandos d. S.D. SS Obersturmführer
Helmut Krasch - Pola

2.

- C. SS Stenarte "Kurt Eggers" Kdo Adria - Triest (Propaganda)

3.

- D. Razne ciste in poveljstva na področju O.Z.A.K.

A. Der HShere SS und Polizeiführer A.d. O.G.A.K. - Triest

f. 199

B. Der Befehlshaber der Sipo und S.D. i.d. O.G.A.K. - Triest

f. 200/ I - IV

B-I. Der Führer d. Aussenkommandos d. S.D. SS Obersturmführer

HELMUT KRASCH - FOIA

f. 200/ V

S1
AS
CR

1. Kratk pregled

2. Podrobnější popis fondov

Pass. 10 - 200

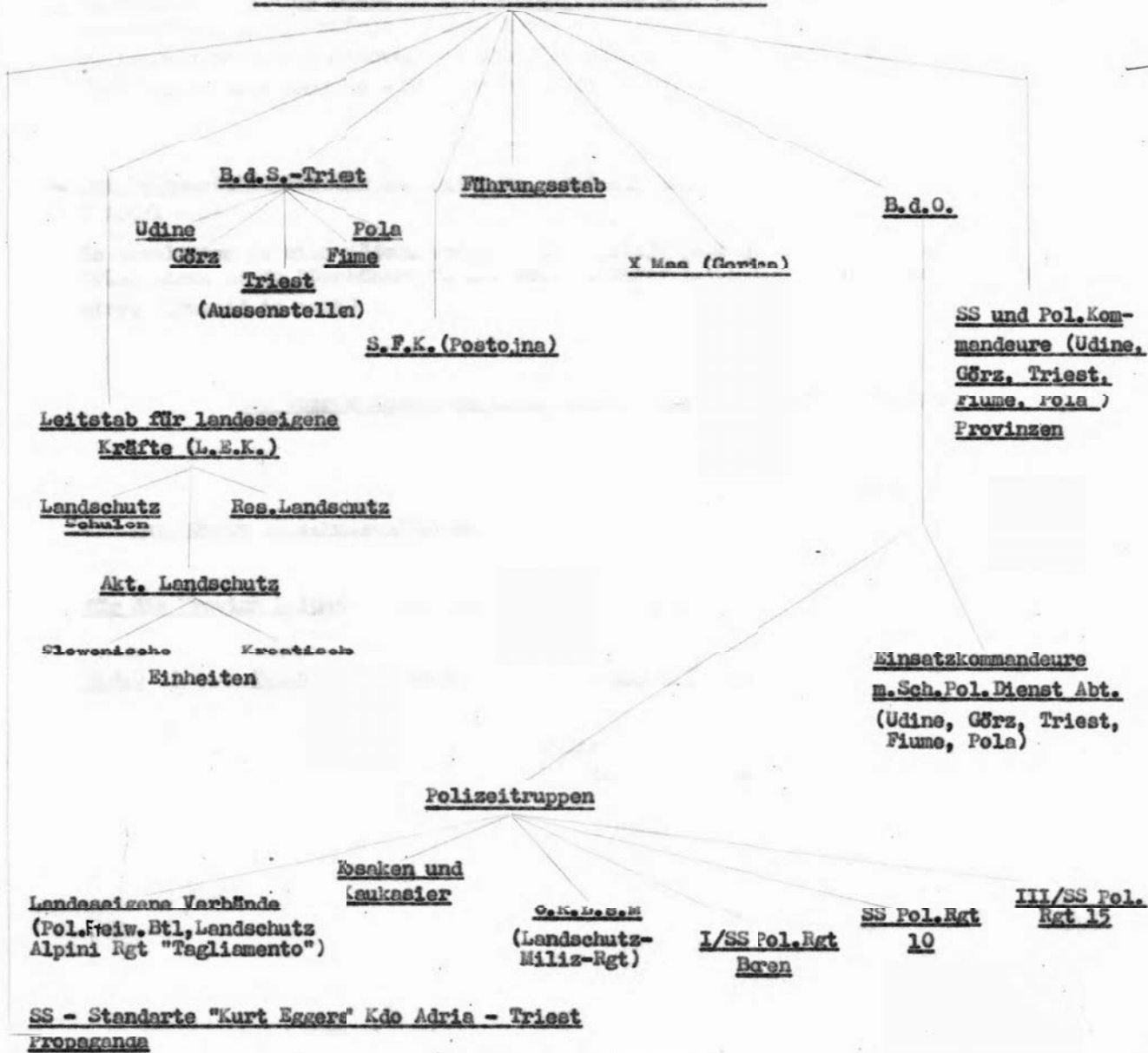
St. 2. (2)

1. Kntek pregled

Organizacijska shema

Urada Der Höhere SS u. Polizeiführer i.d. O.Z.A.K. pokrajnih
povelstev, formacij in enot

Der Höhere SS und Polizeiführer i.d.O.Z.A.K.

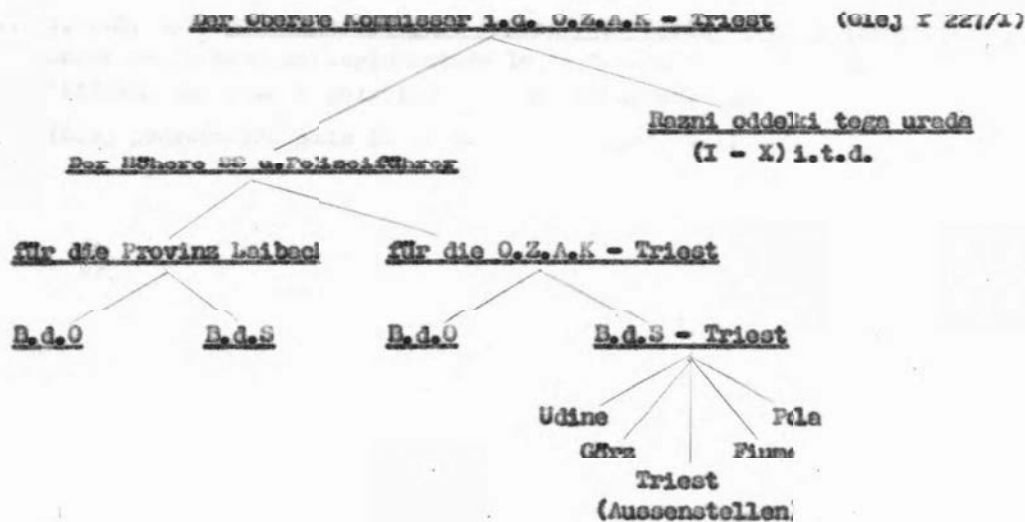
Urada "Der Hhere SS und Polizeiführer in Italien", ki je bil ustanovljen po kapitulaciji Italije, je bil podrejen poleg drugih policijskih poveljstev na področju Italije tudi "Der Hhere SS und Polizeiführer i.d. O.Z.A.K." (Višji vodja SS in policije na področju O.Z.A.K.)

Organizacijsko shemo tega urada podrejenih poveljstev, formacij in enot glej na strani oziroma f 19/I (I b - 65).

A. Od registrature "Der Hhere SS und Polizeiführer i.d. O.Z.A.K." nimamo, razen ene mape dokumentov skupnega značaja iz leta 1945, ohranjenega ničesar. Le-ti dokumenti nosijo registraturno oznako njihovega oddelka "Führungstab I b". Glej f 199/I. (Gradivo je zelo pomenno - glej podrobnejši popis)

B. Der Befehlshaber der Spw und S.D i.d. O.Z.A.K. - Triest (B.d.S - Triest)
F 200/I - IV.

Te poveljstvo je bilo višjemu vodji SS in policije podrejeno. (glej shemo urada "Der Hhere SS und Polizeiführer i.d. O.Z.A.K." podrejenih poveljstev, formacij in enot.)

Poveljstvo " B.d.S i.d. O.Z.A.K - Triest " je imelo v svojem uradu več oddelkov oziroma referatov. Ohranjen pa imamo del gradiva oddelka IV in sicer IV A, B, C. Gradivo se nanaša nazadeve glede zapornikov, aretacij, zasliševanj in internirancev, ki so bili poslani v koncentracijska taborišča.

Osebe, ki so bile pr. partizanih ali pa so bile osumljene sodelovanja s partizani, so bile odpuščene iz tujakajšnih zaporov (Trst) in poslani v K.L. Dachau.

Žide pa so pošiljali v K.L. Auschwitz.

Nekaj zapornikov, zakatere ni bilo toliko obremenilnega materiala in katerih svojci so prosili za izpustitev le teh, pa so bili ob raznih prilikah kot n.pr. božič izpuščeni oziroma pomiloščeni.

Od uradov, ki so bil poveljstvu "Sipo und S.D" (B.d.S i.d. O.Z.A.K - Triest) podrejeni pa imamo ohranjen samo del fonda njegove izpostave, ki je bila v Pulj.

B-I. F. 200/V Der Führer i. Aussendienststelle d.S.D - SS Obersturmführer Helmut Prasch - Pola, O.Z.A.K. (Ohranjenih je samo nekaj dopisov oziroma pisem in dve poročili.

C. F. 201, 202 SS Standarte "Kurt Eggers" Kdo Adria - Triest (Propaganda)
Ohranjen je samo del registrature le te "Standarte", ki je bila kot SS formacija "Višjemu vodji SS in policije" nekako podrejena. (Glej shemo H SS PF i.d.O.Z.A.K)
(Glej podrobnejši opis in kratek pregled pod C.)

F	M	O	DATUM	VSEBINA FONDA	L	OPOMBE
199	I		1945	<p><u>2. Podrobnejši popis</u></p> <p><u>Der Höhere SS und Polizeiführer i.d.O.Z.A.K. - Triest (Trst)</u></p> <p><u>I b - (od št. 4 - 261) Tajno</u></p> <p>I b - Ta oznaka je nosil oddelka v uradu "Der Höhere SS und Polizeiführer i.d.O.Z.A.K" in sicer: <u>Führungstab I b</u></p> <p>(Povelja, dopisi, poročila I. - II.1945)</p> <p>20.I.45 Povelja za napad na Trnovo</p> <p>23.I.45 <u>Organizacijska shema urada "Der Höhere SS und Polizeiführer i.d.O.Z.A.K" podrejenih enot oziroma poveljstev</u></p> <p>2.II.45 Povelja za akcijo proti partizanom, ki so se zadrževali v prostoru Ajlovščina - Dol - Predmeja - Trnovo. Pri čiščenju tega prostora naj bi polagali posebno pozornost uničenju oziroma zaplombi preskrbovalnih taborišč in bolnic</p> <p>(Povelju je priložena poročila o partizanskem položaju)</p> <p>11.2.45 Akcija "Rübezahl" (Čiščenje Trnovskega gozda se naj še nadaljuje)</p> <p>17.2.45 Bojna razčlemba "Četnik Dinara Divisiona" vojvode M.Djujića (Aktom je priložena tudi skica)</p> <p>26.2.45 Gesla uradov oziroma enot, ki so spadali pod poveljstvo "Der Höhere SS und Polizeiführer"</p> <p>25.2.45 O bojni razčlembi "Četnik Dinara - Divisiona"</p> <p>1.3.45 Povelje o formiranju akcijskega štaba "Löwe" za komandanta je bil postavljen Gruppenführer in Gen.ltn.d.Pol. Globocnik</p> <p>2.3.45 Akcija "Rübezahl III" Za nadaljevanje akcije "Rübezahl III" je bila 2.3.45 ob 8^h ustanovljena bojna skupina "Löwe"</p> <p>2.3.45 Kampfverband "Löwe" "Einstzsbefehl" Akcijsko povelje</p> <p>6.3.45 O zavarovanju prostora Ccl - Čepovan - Gorica - Vipava</p> <p>8.3.45 Skica (organizacijska shema) Razčlemba uradu "Der Höhere SS und Polizeiführer i.d.O.Z.A.K" podrejenih enot od 1.3.1945</p>	257	<p>A.</p> <p>(I b - 49)</p> <p>(I b - 65)</p> <p>(I b - 71)</p> <p>(I b - 96)</p> <p>(I b - 107)</p> <p>(I b - 119)</p> <p>(I b - 130)</p> <p>(I b - 131)</p> <p>(I b - 132)</p> <p>(I b - 133)</p> <p>(I b - 134)</p> <p>(I b - 141)</p>

F	M	O	DATUM	VSEBINA FONDA	L	OPOMBE
			19.3.1945	Na področju Vipava in Trnavskega ozlja so četniki nastopali skupno z Nemci		(I b - 205)
200				<u>Der Befehlshaber der Sipo und S.Di.d.O.Z.A.K Triest (IV A, B, C)</u>		B
	I		1943	<u>Prošnje za izpustitev aretiranih, razne FOREVERDEE itd.</u>		
	II		1943 - 1944	<u>Zapori v Trstu</u>		
		1	1943 - 1944	<u>Zasliševanja in drugo v zvezi z zaporniki</u>		
		2	1943	<u>Imenik internirancev (K.L. Dachau, Auschwitz)</u> <u>Imenik poslanih na delo v Nemčijo</u>		
			27.10.-30.11. 1943	Poimenski listi tistih zapornikov ki so bili poslani v K.L. Dachau oziroma Auschwitz. Le ti so bili ali partizani oziroma sumljeni sodelavci s partizani, ali pa so bili Židje.		
			18.12.1943	Imenski sezname odpuščenih oziroma poslanih na delo v Nemčijo		
		3	1943 - 1944	<u>Zaporni listi (Haftschein)</u>		
		4	19.10.43 -21.1. 1944	<u>Imeniki odpuščenih oziroma pomiloščenih in tistih, ki so bili odpuščeni iz tukajšnjih zaporov z namenom, da jih pošljejo v K.L. (Dachau)</u>		
	III		1943 - 1944	<u>Imeniki aretirancev, izpuščenih in tistih, ki so bili poslani v K.L. (koncentracijska taborišča)</u>		
		1	1943	<u>Imeniki v letu 1943</u>		
		2	1944	<u>Imeniki v letu 1944</u>		
		3	( )	<u>Imeniki brez datumov</u>		
		4	( )	<u>Razni sezname oziroma listki itd.</u> Vmes tudi navodilo glede korespondence (Referat IV A, IV c, IV E)		
	IV		13.7.1944	<u>Ovadbje progresivnih Italijanov</u> (Kovčilo je naslovljeno na D.d.G. - Triest)		

F	M	O	DATUM	VSEBINA FONDA	L	OPOMBE
	V		27.1.- 9.5.44	<p><u>Der Führer d. Aussendienststelle d.S.D -</u> <u>SS Obersturmführer Helmut Praseh -Pola -</u> <u>O.Z.A.K</u></p> <p>Pisma in kopije odposlanih poročil, ki govore o hajkah v Istri</p> <p><u>6.5.44 Akcija "Heuschreck" (7.5.44)</u> (Dokument govori o pripravah za akcijo)</p> <p><u>9.5.44 Poročilo o operaciji "Bismarckweg</u> <u>1, 2, 3", ki se je vršila v aprilu 1944</u> (21. - 30.4.)</p> <p><u>9.5.44 Poročilo o operaciji, ki se je vršila</u> <u>1.2.1944 v prostoru</u> (Roveria - Rovigno - Valle - Dignano)</p>		B - I

C. SS Standarte "Kurt Eggers"

K&A Adria - Triest. Propaganda

1. Kratak pregled

2. Podrobnější popis

Jednoroční zpráva o činnosti SS Standarte "Kurt Eggers" v období od 1. 1. 1944 do 31. 12. 1944. Zpracoval: [nejasné].

Průběh činnosti Standarte "Kurt Eggers" v období od 1. 1. 1944 do 31. 12. 1944. Průběh činnosti Standarte "Kurt Eggers" v období od 1. 1. 1944 do 31. 12. 1944.

Průběh činnosti Standarte "Kurt Eggers" v období od 1. 1. 1944 do 31. 12. 1944. Průběh činnosti Standarte "Kurt Eggers" v období od 1. 1. 1944 do 31. 12. 1944.

F	M	O	DATUM	VSEBINA FONDA	L	OPOMBE
				2. Podrobnejši popis		
201				<u>SS Standarte "Kurt Eggers"</u> <u>Kdo Adria - Triest (Propaganda)</u>		C
	I		1944	<u>Faziletv od sodarjskih poveljstev</u>		
		1	25.7.1944	<u>Der Höhere SS und Polizeiführer in Italien</u> (Okrožnica)		
		2	17.6.-21.12.44	<u>Der Höhere SS und Polizeiführer in d.O.Z.A.K-Triest</u> (Povelja, okrožnice, poročila) IX.1944 <u>O sestavu partizanskih enot</u> 31.10.44 <u>O partizanski obveščevalni službi</u>		
		3	29.7.1944	<u>D.O.C. in d.O.Z.A.K.</u> Zasliševanje ujetnikov		
		4	1944	<u>Der Reichsführer SS - SS Hauptamt</u> (Geheim)		(Brošure)
				<u>Nachrichten für die weltanschauliche Abwehr</u> (Folge 18, 19)		
			14.10.1944	Folge 18		
			16.10.1944	Folge 19		
	II		1943 - 1945	<u>Dopisovanje</u> Programi, osebne zadeve, organizacija, propaganda itd.		
		1	3.12.43 - 28.12.1944	<u>Dopisovanje v letu 1943 - 1944</u> 18.6.44 O škofu Santinu 28.12.44 O vrnitvi oltarne slike Sv. Lucije otoku Krku		
		2	15.1.- 15.4.45	<u>Dopisovanje v letu 1945</u> (Dopisi, poročila)		
	III		1944 - 1945	<u>Prejeta in poslana poročila</u>		
		1	1944 - 1945	<u>Razna poročila</u>		
			20.11.-27.12.44	<u>D.O.C. Triest</u> 20.11., 27.12.44 Propagandni poročili 22.11.1944 <u>Poročilo o ustanovitvi posebnega taborišča za ujete partizane na Rki</u>		
			24.6.44- 8.2.45	Kdo Adria - Triest Poročila o propagandnem delovanju in izvršenih nalogah		
		2	4.4.44-13.1.45	<u>Delovna poročila za vse ozemlje Julijske Krajine</u> (Poročila navajajo pole; drugega tudi nemške haške oz. akcije in boje s partizani)		

F	M	O	DATUM	VSEBINA FONDA	L	OPOMBE
		IV	1943 - 1945	<u>Poročila nemških ekip oziroma dopisovanje z nemškimi ekipami</u> (Vmes tudi zadeve, ki se nanašajo na njihova delovna področja)		
		1	VI.43-12.11.44	<u>Einsatztrupp Triest (Trst)</u>		
		2	8.12.43-17.12.1944	<u>Einsatztrupp Görz (Gorica)</u>		
		3	13.1.-22.11.44	<u>Einsatztrupp Fiume (Reka)</u>		
		4	13.1.- 6.1.45	<u>Einsatztrupp Pola (Pula)</u>		
		5	14.2.- 13.12.44	<u>Einsatztrupp Udine (Videm)</u> (Furlanija - Videm)		
			13.9.-8.11.44	Dnevna poročila		
202	I		1944	<u>Deutscher Nachrichtenbüro - Triest</u> Poročila X. - XI.1944 (Št. 1 - 2)		
	II		1944	<u>Časopisi - Film - Radio (Dopisovanje)</u>		
		1	0.7.-21.12.44	Časopise - navodila za časopise		
		2	10.5.-21.10.44	Adria Zeitung		
		3	7.3.- 31.7.44	Adria Illustrierte		
		4	20.6.- 9.10.44	Film		
		5	24.6.-30.10.44	Radijske oddaje		
	III		1944	<u>Originalni letaki in prevodi literature NOB</u>		
		1	(1944)	<u>Letaki in prevodi</u> Dr. Maks Šnuderl "Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorja in njegovih pomagačev - njen pomen in naloge (nemški prevod)" <u>Deklaraciji:</u> Josipa Broza-Tita in dr. Ivana Šubašića (prevod) <u>Prevod Titovega govora itd.</u>		
		2	III. - V.1944	<u>Nemški prevod (OF "Bezirk" ZKM)</u> <u>O kolportaži literature NOB na Krasu</u> (št. 1 - 2)		
	IV		1944 - 1945	<u>Letaki, osnutki za letake in nemške propagandistična literatura</u>		
			sept.1944	<u>"Adria" (Heft 3) List za nemške tojne enote na področju O.Z.A.K</u>		

D. Razne enote in poveljstva na področju O.Z.A.K

Fas. 203

Št. 1 (1)

F	M	O	DATUM	VSEBINA FONDA	L	OPOMBE
203	I			Razne enote in novelistva na področju O.Z.A.K		
		1		<u>Seznam domobrancev v Trstu (?)</u> (Najdeno pri Leutnantu Verdniku Fritzu iz Maribora. Najbrže Gestapo - vedno v civilu po Trstu)		
		2	2.7.1942	<u>Slovenska narodna vojskovanjska zveza na Jadranskem Primorju - Organizacijski štab</u> Zadeve glede inkasiranih terjstev in denarja (Dopis je naslovljen na poročnika Demšar Jožeta - Postojna)		
		3	1944 - 1945	<u>2. Ls. Miliz - Rgt - Pola</u> <u>Seznam</u> (Glej organizacijsko shemo f 199/I (I b - 65))		
		4	23.1.1945	<u>Wehrturn - Trst</u>		
		5	marec 1944	<u>Naborni sezname iz Istre</u>		
		6	1944 - 1945	<u>Seznam eskvadristov</u>		
		7	1944 - 1945	<u>Brigata Nera "Tullio Cividino" - Trieste</u> razni sezname, interdenca itd.		
		8	20.3.1944	<u>204 Comando Militare Regionale</u> Poročilo govori o vojaški čistki od 18.- 19. III.1944, ki so jo izvedli skupno z nemškimi enotami v okolici Trsta. (Italijanskemu poročilu je priloženo tudi poročilo v nemščini, ki je naslovljeno na "Die Deutsche Militaerkommandantur 1001 - Triest")		
		9		<u>SS Wachtbatalion /6 Kp</u> Seznam		
		10		<u>Razno</u> (Fotografije itd.)		

SI AS 1760 Višji vodja SS in policije v Operacijski coni Jadransko primorje

t.e. 5

I.

Poveljstvo Adria SS-polka Kurt Eggers (SS-Standarte Kurt Eggers, Kommando Adria)

- letak o maščevanju partizanom za napad na motorizirano oskrbovalno kolono nemške policije in italijanskih fašistov pri Dovcah med Komnom in Branikom, v katerem je umrlo 73 nemških in italijanskih vojakov

- Bandenkampf in der OZ AK (podlaga za poučevanje)

II.

- propagandni material (tudi v slovenskem, italijanskem, srbohrvaškem jeziku)

t.e. 6

I. Prostovoljni policijski bataljon Trst

-personalni listi 3. čete policijskega prostovoljskega bataljona Trst (3. Komp. Pol—Freiw.-Batl. Triest)

II. Policijski polk bataljon gorskih lovcev Tagliamento (Regimento Alpini »Tagliamento«) (1943-1945)

I. Policijski prostovoljski bataljon gorskih lovcev Tagliamento

- dopisi nemškega svetovalnega oficirja v bataljonu (Verbindungsoffizier beim Landschutz-Alpini-Rgt. »Tagliamento«)

- oprema enote

- dopisi med oporišči bataljona (Tolmin, Volarje, Kamno, Kneža, Koritnica), poročila o partizanskih napadih, bojna poročila

- zvezek o moči I. bataljona (1.8.1944-21.11.1944)

II. BdO v Operacijski coni Jadransko primorje (Der Befehlshaber der Ordnungspolizei in der Operationszone Adriatisches Küstenland)

- napotki vodstva 1944-1945 (za notranjo uporabo redarstvene policije za šolanje novih kadrov)

- dopisi nemškega svetovalnega oficirja v bataljonu (Verbindungsoffizier beim Landschutz-Alpini-Rgt. »Tagliamento«)

- dopisi poveljnika redarstvene policije o protiletalski zaščiti

- uporaba kemičnih snovi: prepoznavanje in ravnanje ljudi ob stiku s kemičnimi snovmi

t.e. 7

Zavarovalni komandant Postojna / Sicherungskommandant Adelstein

- dopisi 1. Slovenskem udarnemu polku SNVZ na Jadranskem primorju (1. Slowenische Sturmregiment)/ poročila o partizanih in njihovi dejavnosti, dopisi o aretacijah partizanov/ poročila komandantu policije v Trstu/ poročila o ubežnikih iz čet SNVZ/ sezname povpraševanj za les/ odredba

o prepovedi vožnje in posesti orožja/ dopisi poveljniku varnostne policije in varnostne službe v Trstu (Labitzke)

- Oporišče Senožče (Stützpunkt Senosecchia): personalni listi, poročila o zatemnitvah (1945), seznam delavcev z lesom, tedenska poročila (avgust 1944),
- Poročila 7. čete Sv. Peter na Krasu SNVZ na Jadranskem primorju
- seznam prebivalcev Pivke, ki sodelujejo s partizani (s.d.)
- izjave obtoženih (Verhandelt!) 1944, 1945